

MỞ ĐẦU

Công nghiệp hóa, hiện đại hóa (CNH, HĐH) là con đường phát triển tất yếu của mọi quốc gia trên thế giới, trong đó có Việt Nam. Hải Dương là tỉnh thuộc đồng bằng Bắc Bộ, nằm trong vùng kinh tế trọng điểm phía Bắc. Những năm qua, tốc độ công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở tỉnh Hải Dương diễn ra rất nhanh, cùng với nó là việc thu hồi đất để phục vụ cho quá trình CNH, HĐH của tỉnh. Việc thu hồi đất cho CNH, HĐH đã khiến cho một bộ phận người lao động của địa phương bị thu hồi đất có nguy cơ thất nghiệp và thiếu việc làm. Đây thực sự là một bài toán khó đang đặt ra đối với các cấp chính quyền địa phương trong cả nước nói chung, tỉnh Hải Dương nói riêng. Để góp phần vào lời giải này, tôi chọn đề tài: **“Giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hoá ở tỉnh Hải Dương”** để nghiên cứu làm luận văn thạc sĩ kinh tế.

Đề tài đi vào Phân tích, đánh giá thực trạng giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình CNH, HĐH ở tỉnh Hải Dương. Đề tài tập trung nghiên cứu, đánh giá tình hình về việc làm, giải quyết việc làm cho người lao động có đất bị thu hồi trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở tỉnh Hải Dương.

Đề tài hướng vào nghiên cứu tình hình việc làm, giải quyết việc làm cho người lao động có đất bị thu hồi trên một số khu công nghiệp tập trung của tỉnh Hải Dương, và sự đô thị hóa của thành phố Hải Dương từ năm 2001 đến nay. Đề tài được nghiên cứu trên cơ sở nguyên lý chủ nghĩa Mác - Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, những quan điểm, đường lối và chính sách đổi mới của Đảng và Nhà nước ta về vấn đề giải quyết việc làm cho người lao động có đất bị thu hồi phục vụ cho sự nghiệp CNH, HĐH đất nước.

Ngoài phần mở đầu, kết luận, và danh mục các tài liệu tham khảo, luận văn được kết cấu thành 3 chương.

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN - THỰC TIỄN VỀ VIỆC LÀM VÀ GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO NGƯỜI LAO ĐỘNG BỊ THU HỒI ĐẤT TRONG QUÁ TRÌNH CÔNG NGHIỆP HOÁ, HIỆN ĐẠI HOÁ

Trong chương này tác giả đi vào hệ thống hóa và phân tích về vấn đề việc làm, giải quyết việc làm và sự cần thiết giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

1.1. Việc làm, giải quyết việc làm và sự cần thiết giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hóa

Việc làm là phạm trù để chỉ trạng thái phù hợp giữa sức lao động và những điều kiện cần thiết (vốn, tư liệu sản xuất, công nghệ...) để sử dụng sức lao động đó.

Điều 13 chương II “Việc làm” của Bộ luật Lao động Việt Nam có nêu: “ Mọi hoạt động lao động tạo ra nguồn thu nhập, không bị pháp luật cấm đều được thừa nhận là việc làm”. Ta có thể tham khảo khái niệm việc làm do Tổ chức Lao động quốc tế của Liên hợp quốc (ILO) đưa ra như sau: “Việc làm là những hoạt động lao động được trả công bằng tiền và bằng hiện vật”.

Từ các quan niệm trên, có thể hiểu việc làm: là phạm trù để chỉ trạng thái phù hợp giữa sức lao động và những điều kiện cần thiết (vốn, tư liệu sản xuất, công nghệ...) để sử dụng sức lao động đó.

Sự cần thiết phải giải quyết việc làm cho người lao động có đất bị thu hồi trong quá trình CNH, HĐH.

- Thu hồi đất nông nghiệp chuyển sang đất công nghiệp và đô thị là một tất yếu, Trong quá trình CNH, HĐH nền kinh tế quốc dân, việc thu hồi đất, chuyển một bộ phận đất nông nghiệp sang đất làm công nghiệp, dịch vụ, xây dựng kết cấu hạ tầng và đô thị hóa là một tất yếu.

- *Nhu cầu giải quyết việc làm cho người có đất bị thu hồi*, Việc thu hồi đất cho CNH, HĐH có tác động rất lớn đến vấn đề việc làm đối với người dân bị thu hồi đất.

Một số lý thuyết về giải quyết việc làm

- *Trường phái Tân cổ điển*: Trường phái này đưa ra mô hình tập trung vào mối quan hệ giữa tích lũy vốn, phát triển công nghiệp và tạo việc làm. Theo mô hình này, muốn tăng trưởng kinh tế phải có tích lũy, để từ đó có vốn đầu tư mở rộng tái sản xuất, tạo mở nhiều việc làm. *Mô hình lý thuyết tạo việc làm bằng di chuyển lao động giữa hai khu vực*. Đây là mô hình phát triển của Lewis. Trong mô hình này, Lewis đề nghị phải tạo việc làm bằng cách di chuyển lao động giữa hai khu vực công nghiệp và nông nghiệp. *Lý thuyết của Harry Toshima* Theo Harry Toshima, lý thuyết của Athur Lewis không có ý nghĩa thực tế với tình trạng dư thừa lao động trong nông nghiệp ở các nước châu Á gió mùa...*Lý thuyết tạo việc làm bằng di chuyển lao động của Torado*. Lý thuyết của Torado nghiên cứu sự di chuyển lao động trên cơ sở thực hiện điều tiết thu nhập, tiền lương giữa các khu vực kinh tế.

Nội dung giải quyết việc làm

Giải quyết việc làm chính là tạo ra các cơ hội để người lao động có việc làm và tăng thu nhập, phù hợp với lợi ích của bản thân, gia đình và xã hội.

Giải quyết việc làm chính là quá trình: (1) Tạo ra số lượng và chất lượng tư liệu sản xuất, mà số lượng và chất lượng của tư liệu sản xuất phụ thuộc vào điều kiện tự nhiên, vốn đầu tư, tiến bộ khoa học kỹ thuật áp dụng trong sản xuất và khả năng quản lý, sử dụng đối với các tư liệu sản xuất đó; (2) Tạo ra số lượng và chất lượng sức lao động. Số lượng sức lao động phụ thuộc vào quy mô, tốc độ tăng dân số, các quy định về độ tuổi lao động và sự di chuyển của lao động; chất lượng lao động phụ thuộc vào sự phát triển của giáo dục - đào tạo, y tế, thể dục thể thao và chăm sóc sức khỏe cộng đồng; và

(3) Tạo ra những điều kiện kinh tế - xã hội khác như các chính sách của Nhà nước, các giải pháp để mở rộng thị trường tiêu thụ sản phẩm, các giải pháp để duy trì việc làm ổn định và đạt hiệu quả cao...

Ý nghĩa giải quyết việc làm cho người lao động có đất bị thu hồi trong quá trình CNH, HĐH.

- *Về kinh tế*, Việc làm và giải quyết việc làm có một ý nghĩa to lớn đối với sự phát triển của một nền kinh tế, bởi vì sự phát triển kinh tế phụ thuộc vào vấn đề sử dụng có hiệu quả nguồn tài nguyên thiên nhiên, nguồn nhân lực có vai trò quan trọng và quyết định sự phát triển đó.

- *Về mặt xã hội*, Giải quyết việc làm cho người lao động thực sự là công cụ quan trọng của Đảng và Nhà nước ta nhằm thực hiện và điều chỉnh những vấn đề xã hội đang đặt ra đối với con người, kích thích người lao động sáng tạo và mang lại cuộc sống tốt đẹp cho họ, đảm bảo công bằng xã hội.

1.2. Các nhân tố ảnh hưởng đến giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa

Nhóm nhân tố ảnh hưởng đến quá trình tạo ra tư liệu sản xuất. Đây là nhóm nhân tố bao gồm: Tài nguyên thiên nhiên, vốn đầu tư và sự phát triển của khoa học công nghệ. Để giải quyết việc làm, phải có tư liệu sản xuất, muốn có tư liệu sản xuất phải có vốn đầu tư và sự phát triển của khoa học công nghệ góp phần tạo ra nhiều việc làm mới.

Nhóm nhân tố ảnh hưởng đến quá trình tạo ra số lượng và chất lượng sức lao động. Trong nhóm nhân tố này bao gồm: Các nhân tố dân số và lao động, giáo dục và đào tạo, y tế và chăm sóc sức khỏe. Khi quy mô dân số và cơ cấu lao động lớn thì nhu cầu giải quyết việc làm sẽ lớn, trong khi đó để đảm bảo cho chất lượng sức lao động được nâng cao tốt hơn thì giáo dục, đào tạo, y tế rất quan trọng trong việc tạo ra chất lượng sức lao động từ đó có tác động đến giải quyết việc làm cho người lao động.

Nhóm nhân tố ảnh hưởng đến quá trình kết hợp tư liệu sản xuất và sức lao động.

- *Chính sách vĩ mô của Nhà nước:* Chính sách phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa, chính sách phát triển khu vực kinh tế không chính thức, chính sách di dân và phát triển vùng kinh tế mới, chính sách đưa lao động đi làm việc có thời hạn ở nước ngoài, chính sách khôi phục và phát triển làng nghề.

Sự phát triển của thị trường lao động: Sự phát triển của thị trường lao động có ảnh hưởng trực tiếp đến quá trình kết hợp tư liệu sản xuất và sức lao động, hay gắn kết cung và cầu lao động, tức là giải quyết việc làm.

- *Toàn cầu hóa và hội nhập kinh tế quốc tế:* Toàn cầu hoá tạo ra những cơ hội, song cũng đặt ra những thách thức lớn đối với tình trạng việc làm ở tất cả các nước.

1.3. Kinh nghiệm giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất của một số địa phương

Kinh nghiệm của tỉnh Bắc Ninh: Để giải quyết tốt vấn đề việc làm, Bắc Ninh đã thực hiện hàng loạt các biện pháp, cơ chế chính sách hỗ trợ giải quyết việc làm, chuyển đổi nghề nghiệp cho người lao động.

Kinh nghiệm của tỉnh Vĩnh Phúc: Để giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất, Vĩnh Phúc đã ban hành chính sách hỗ trợ học nghề, chuyển giao nghề, giao đất dịch vụ,...

Chương 2

THỰC TRẠNG GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO NGƯỜI LAO ĐỘNG BỊ THU HỒI ĐẤT TRONG QUÁ TRÌNH CÔNG NGHIỆP HOÁ, HIỆN ĐẠI HOÁ Ở TỈNH HẢI DƯƠNG TỪ NĂM 2001 ĐẾN NAY

2.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế và xã hội tỉnh Hải Dương ảnh hưởng đến giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất phục vụ công nghiệp hóa, hiện đại hóa

Đặc điểm tự nhiên: Hải Dương thuộc vùng đồng bằng Bắc bộ, khí hậu thuận lợi cho sản xuất nông nghiệp. Hải Dương có diện tích tự nhiên là 1654,2 km², được chia làm 2 vùng đồi núi và đồng bằng. Diện tích đất nông nghiệp chiếm 63,1% diện tích đất tự nhiên. Tài nguyên khoáng sản của tỉnh Hải Dương không đa dạng về chủng loại nhưng có một số loại trữ lượng rất lớn, chất lượng tốt đáp ứng nhu cầu phát triển công nghiệp, đặc biệt là công nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng.

Đặc điểm kinh tế : Với trị trí thuận lợi, nằm trong vùng kinh tế trọng điểm phía Bắc nên trong những năm vừa qua kinh tế Hải Dương phát triển khá nhanh, khả năng tích lũy từng bước được nâng lên, thu nhập, đời sống nhân dân được cải thiện là những tiền đề tạo ra các yếu tố kích thích tăng trưởng kinh tế.

- *Đặc điểm xã hội:* Dân số và nguồn lao động trong tỉnh Hải Dương tăng khá cao, nếu như dân số năm 2001 là 1.670,8 ngàn người, năm 2008 dân số Hải Dương tăng lên 1.745,3 ngàn người. Dân số trong độ tuổi lao động năm 2008 là 1.080 ngàn người chiếm 63,25% dân số toàn tỉnh, dân số trong độ tuổi lao động khu vực nông thôn là 887 ngàn người chiếm 82,5%. Cơ cấu lao động nông nghiệp trong tỉnh chiếm khá cao là 67,5%, cơ cấu lao động công nghiệp và xây dựng chiếm 18,6%, cơ cấu lao động dịch vụ chiếm 13,8%.

Đặc điểm của lao động bị thu hồi đất ở tỉnh Hải Dương trong quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hóa. Trình độ học vấn phổ thông của người lao

động bị thu hồi đất thấp , như ta đã thấy, hầu hết những người lao động bị thu hồi đất đều xuất phát từ nông thôn. Đa số lực lượng lao động bị thu hồi đất không có chuyên môn kỹ thuật. Khả năng thích ứng và chuyển đổi nghề nghiệp chậm. Số lao động chuyển đổi được nghề ít, thời gian chuyển đổi chậm, chủ yếu là việc làm tạm, thu nhập thấp.

2.2. Tình hình giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở tỉnh Hải Dương từ 2001 đến nay.

Tình trạng việc làm cho người lao động bị thu hồi đất ở tỉnh Hải Dương trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Theo điều tra của Sở lao động thương binh và Xã hội tỉnh Hải Dương đối với 11.402 hộ bị thu hồi đất, trong đó có 23.476 lao động ở 33 xã phường và 6 huyện có đất bị thu hồi trong quá trình CNH, HĐH cho thấy:

- *Tỷ lệ lao động đủ việc làm giảm mạnh:* Trong số 23.746 lao động được điều tra, trước khi thu hồi đất có 17.607 lao động đủ việc làm (đạt tỷ lệ 74,15%). Thế nhưng sau khi thu hồi đất, số lao động đủ việc làm giảm xuống chỉ còn 11.669 lao động (đạt tỷ lệ 49,14%).

- *Tỷ lệ lao động thiếu việc làm tăng mạnh:* Trong tổng số 23.746 lao động bị thu hồi đất được điều tra, trước khi thu hồi đất chỉ 3.762 lao động thiếu việc làm (chiếm tỷ lệ 15,84%). Sau khi thu hồi đất số lao động thiếu việc làm tăng lên 8.501 người, gấp 2,25 lần so với trước khi thu hồi đất, chiếm tỷ lệ 35,8% tổng số lao động bị thu hồi đất.

- *Tỷ lệ lao động chưa có việc làm cũng tăng cao:* Trước khi thu hồi đất chỉ có 2.377 lao động trong tổng số 23.746 lao động chưa có việc làm, chiếm tỷ lệ 10,01% tổng số lao động bị thu hồi đất. Sau khi thu hồi đất, con số này tăng lên là 3.576 lao động, chiếm tỷ lệ 15,05%..

Qua khảo sát cho thấy, tình trạng thiếu việc làm và chưa tìm được việc làm của lao động bị thu hồi đất là khá nhiều. Trong số 23.746 lao động bị thu hồi đất đã có 12.077 lao động thiếu việc làm và chiếm tỷ lệ 50,85% tổng số lao động bị thu hồi đất. Nếu tính bình quân mỗi hộ bị thu hồi đất có một lao động thiếu việc làm hoặc thất nghiệp và cứ mỗi ha đất Nhà nước thu hồi sẽ có 10 lao động thiếu việc làm và thất nghiệp .

Tình hình giải quyết việc làm giai đoạn 2001-2005

+ Giải quyết việc làm cho lao động bị thu hồi đất qua chương trình phát triển nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hoá: Trong giai đoạn này, sau khi bị thu hồi đất thì số lao động được giải quyết việc làm trong lĩnh vực nông, lâm, ngư nghiệp nhiều nhất là huyện Kim Thành có 431 lao động, tiếp đến là huyện Nam Sách là 280 lao động được giải quyết việc làm.. Tổng số lao động bị thu hồi đất đã được giải quyết việc làm trong lĩnh vực nông, lâm, ngư nghiệp là: 1.799 người

+ Giải quyết việc làm cho lao động bị thu hồi đất qua trương trình phát triển công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp và xây dựng kết cấu hạ tầng: Trong giai đoạn 5 năm 2001-2005 khu vực công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp và xây dựng ở tỉnh Hải Dương đã giải quyết việc làm cho 7.115 lao động bị thu hồi đất có việc làm, cao nhất là thành phố Hải Dương có 3.456 lao động được giải quyết việc làm, tiếp đến là huyện Cẩm Giàng có 1.386 lao động được giải quyết việc làm

+ Giải quyết việc làm cho lao động bị thu hồi đất qua phát triển các hoạt động dịch vụ: Sự phát triển của khu vực dịch vụ đã giải quyết được việc làm cho 2.194 lao động bị thu hồi đất, trong đó thành phố Hải Dương chiếm nhiều nhất có tới 1.947 lao động bị thu hồi đất giải quyết được việc làm, tiếp đến là huyện Kim Thành 112 lao động, huyện Nam Sách 60 lao động, huyện Cẩm Giàng 55 lao động giải quyết được việc làm.

+ Giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất qua chương trình xuất khẩu lao động: Trong giai đoạn 5 năm 2001-2005, toàn tỉnh đã giải quyết được việc làm cho 561 lao động bị thu hồi đất đi xuất khẩu lao động, những huyện có nhiều lao động đi xuất khẩu là huyện Cẩm Giàng với 205 lao động, tiếp đến là thành phố Hải Dương 114 lao động, Bình Giang là 80 lao động

Tình hình giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất từ 2006 đến nay.

+ Giải quyết việc làm qua chương trình tiếp tục đẩy mạnh phát triển kinh tế nông nghiệp: Thông qua chương trình này đã tạo thêm nhiều việc làm mới cho một bộ phận lao động bị thu hồi đất. Trong 3 năm từ 2006-2008 chương trình đã tạo thêm và giải quyết được việc làm cho 4.814 lao động bị thu hồi đất, trong đó năm 2006 là 1.415 lao động, năm 2007 là 1.542 lao động và năm 2008 là 1.857 lao động

+ Giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất qua trương trình phát triển công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp: Theo số liệu của Sở lao động Thương binh và Xã hội tỉnh Hải Dương, thì từ năm 2006 đến hết 31/12/2008 số lao động bị thu hồi đất được giải quyết việc làm trong các doanh nghiệp thuộc lĩnh vực sản xuất vật liệu, xây dựng công nghiệp là 10.487 lao động, trong đó năm 2006 là 2.517 lao động, năm 2007 là 3.715 lao động; năm 2008 là 4.255 lao động được giải quyết việc làm.

+ Giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất qua chương trình phát triển dịch vụ: Ngành dịch vụ đã tạo thêm được nhiều việc làm mới và đã giải quyết được 1.820 việc làm cho người lao động từ năm 2006-2008, trong đó năm 2006 là 522 việc làm, năm 2007 là 685 việc làm đến năm 2008 là 613 việc làm.

+ Giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất qua xuất khẩu lao động: Năm 2006 tỉnh đã có 613 lao động diện bị thu hồi đất đi xuất khẩu lao động, đến năm 2007 con số này tăng lên 634 lao động và năm 2008 là

727 lao động. Như vậy, trong 3 năm 2006-2008 số lao động bị thu hồi đất được giải quyết việc làm thông qua xuất khẩu lao động là 1.974 lao động.

2.3. Đánh giá thực trạng giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở tỉnh Hải Dương

Kết quả đạt được: Trong giai đoạn này, tỉnh Hải Dương đã giải quyết được việc làm cho khoảng 30.892 lao động bị thu hồi đất.

Trong số đó từ chương trình phát triển nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hóa là 6.613 lao động chiếm 21,4% số lao động được giải quyết việc làm, từ chương trình phát triển công nghiệp và xây dựng, tiểu thủ công nghiệp là 17.602 lao động chiếm 56,97% tổng số lao động bị thu hồi đất được giải quyết việc làm. Số lao động giải quyết được việc làm thông qua phát triển hoạt động dịch vụ là 4.142 lao động chiếm 13,4% tổng số lao động được giải quyết việc làm và thông qua xuất khẩu lao động là 2.535 lao động chiếm 8,23% số lao động được giải quyết việc làm.

Những hạn chế:

- *Thu nhập của người lao động sau khi bị thu hồi đất là rất thấp:* Sau khi bị thu hồi đất, đa số người lao động không tìm được việc làm hoặc có việc làm không ổn định dẫn đến thu nhập thấp.

- *Thất nghiệp gia tăng đối với người lao động bị thu hồi đất:* Sau khi bị thu hồi đất, tình trạng thiếu việc làm đối với những lao động bị thu hồi đất là đáng lo ngại. Trước khi thu hồi đất số người đủ việc làm chiếm 74,15%, số người thiếu việc làm là 15,84%, số người chưa có việc làm là 10,01%. Nhưng sau khi bị thu hồi đất thì số người đủ việc làm chiếm 49,62%, số người thiếu việc làm là 35,8%, số người chưa có việc làm là 14,58%. Như vậy, tỷ lệ người đủ việc làm đã giảm 24,63%; tỷ lệ lao động thiếu việc làm tăng gần 20% và tỷ lệ lao động thất nghiệp cũng tăng thêm 4,57%.

- *Khả năng tạo việc làm mới cho người lao động bị thu hồi đất trong lĩnh vực nông nghiệp* gặp nhiều khó khăn, trong những năm vừa qua, trong lĩnh vực nông nghiệp toàn tỉnh chỉ có khả năng tạo được khoảng 5.000 lao động. Đây là số lượng rất ít so với số lao động chưa tìm được việc làm.

- *Khả năng tạo việc làm mới cho người lao động bị thu hồi đất trong lĩnh vực công nghiệp và xây dựng* là rất khó khăn đối với người lao động bị thu hồi đất do họ không được đào tạo nghề, không có tay nghề.

- *Khả năng tạo việc làm mới trong lĩnh vực dịch vụ rất thấp* đối với người lao động bị thu hồi đất do không có tay nghề, không được đào tạo.

Nguyên nhân của những hạn chế trong giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất ở tỉnh Hải Dương

- Chủ trương, biện pháp trong công tác quy hoạch thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hoá chưa gắn kết với quy hoạch, kế hoạch giải quyết việc làm. Thực tế, ở Hải Dương trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hoá việc thu hồi đất cho quá trình này chưa gắn với quy hoạch, kế hoạch tái định cư, chưa đồng thời có kế hoạch, chính sách, biện pháp chuyển đổi nghề nghiệp, tạo việc làm mới cho người lao động bị thu hồi đất. *Công tác quy hoạch* thu hồi đất các khu công nghiệp, cụm công nghiệp, khu đô thị mới thiếu khoa học. *Chính sách dạy nghề, đào tạo nghề cho người lao động bị thu hồi đất* có nhiều bất cập. *Chính sách tạo việc làm cho nông dân bị thu hồi đất* chưa thật sự sâu sát. *Chính sách đền bù và tái định cư khi thu hồi đất*, thực tế khảo sát cho thấy, đa số người lao động bị thu hồi đất cho rằng mức giá áp dụng để đền bù khi thu hồi đất là không hợp lý, giá cả không thực tế sát với giá thị trường.

Ngoài ra, còn có *nguyên nhân khác* nữa là hệ thống chính sách xã hội hỗ trợ cho giải quyết việc làm cho người lao động còn hạn chế, như việc cho vay vốn để giải quyết việc làm không phù hợp về mức vay, thời hạn được vay, các trung tâm dịch vụ việc làm của tỉnh hoạt động chưa hiệu quả.

Chương 3

PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO NGƯỜI LAO ĐỘNG BỊ THU HỒI ĐẤT TRONG QUÁ TRÌNH CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HOÁ Ở TỈNH HẢI DƯƠNG

3.1. Phương hướng giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở tỉnh Hải Dương.

Dự báo tình hình thu hồi và sử dụng đất để thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hoá.

Với phương hướng đẩy nhanh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, tỉnh Hải Dương chủ trương đến năm 2010 đất khu công nghiệp, cụm công nghiệp tăng thêm 3.253,09 ha . Hiện nay, tỉnh Hải Dương đã được Chính phủ cho phép đến năm 2020 thành lập 17 khu công nghiệp tập trung với diện tích quy hoạch là 3.607 ha.

Dự báo nhu cầu giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hoá trong thời gian tới.

Nếu như giai đoạn 5 năm 2001-2005, ở Hải Dương cứ 1 ha đất Nhà nước thu hồi có 10 lao động bị thiếu việc làm và thất nghiệp, thì từ năm 2006-2010 với tổng diện tích đất thu hồi là 8.979 ha sẽ có 89.790 lao động bị thu hồi đất có nhu cầu giải quyết việc làm.

Nội dung phương hướng giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất của tỉnh Hải Dương trong thời gian tới.

Tôn trọng cơ chế khách quan của thị trường, đồng thời kết hợp với vai trò điều tiết vĩ mô của Nhà nước, gắn kết giải quyết việc làm với các chương trình, kế hoạch, dự án, để đảm bảo việc làm cho người dân có đất bị thu hồi. Đẩy mạnh triển khai thực hiện có hiệu quả các trương trình, kế hoạch, đề án phát triển kinh tế - xã hội, sử dụng có hiệu quả các nguồn nhân lực, tạo ra nhiều việc làm.

Đảm bảo hài hòa giữa các lợi ích: lợi ích Nhà nước, lợi ích của người dân bị thu hồi đất và lợi ích của các doanh nghiệp. Đảm bảo việc làm cho người lao động có đất bị thu hồi là nội dung quan trọng để đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hoá. Coi trọng sự trợ giúp của Nhà nước và các tổ chức khác, đẩy mạnh việc đưa người lao động đi làm việc ở nước ngoài

3.2. Giải pháp giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở tỉnh Hải Dương trong thời gian tới.

Nhóm giải pháp về tổ chức và quản lý.

Hoàn thiện công tác quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất đồng bộ, quy hoạch đồng bộ khu tái định cư và giải quyết việc làm.

Vấn đề quy hoạch, kế hoạch thu hồi đất, và sử dụng đất phải thực sự gắn kết đồng bộ với các quy hoạch đào tạo nghề, quy hoạch tái định cư, quy hoạch giải quyết việc làm cho lao động bị thu hồi đất. Việc làm của người lao động chỉ có thể được giải quyết một cách có hiệu quả nhất nếu gắn quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và phát triển nền kinh tế nhiều thành phần.

Đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu kinh tế của tỉnh Hải Dương theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hóa. Đẩy mạnh phát triển công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp và xây dựng cơ sở hạ tầng. Đây là giải pháp quan trọng để thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu lao động nông nghiệp sang công nghiệp. Cần phải đẩy mạnh phát triển các ngành dịch vụ, đây là giải pháp tạo thêm nhiều việc làm mới, thu hút lao động.

Tăng cường quyền hạn, trách nhiệm của các cấp chính quyền trong việc thu hồi đất, giải quyết việc làm cho người lao động sau khi bị thu hồi đất. Việc phân cấp cho các địa phương về trách nhiệm trong công tác thu hồi đất sẽ giúp cho quá trình thu hồi đất diễn ra đúng tiến độ. Ủy ban nhân dân

tỉnh Hải Dương nên giao trực tiếp việc thu hồi, giải phóng mặt bằng, kết hợp với kế hoạch đào tạo nghề cho Chủ tịch Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố.

Nhóm giải pháp về cơ chế chính sách.

Hoàn thiện cơ chế chính sách về cơ sở kinh tế duy trì vị thế làm chủ cho người lao động bị thu hồi đất. Xác lập giá trị quyền sử dụng đất và hỗ trợ giải quyết việc làm cho người lao động theo nguyên tắc thị trường có sự quản lý của Nhà nước. Phải tuân theo nguyên tắc thị trường trong việc thực hiện bồi thường, hỗ trợ xây dựng các khu tái định cư, hỗ trợ giải quyết việc làm nhằm đảm bảo thu nhập và đời sống của người lao động bị thu hồi đất. Nhà nước phải tăng cường vai trò quản lý, điều tiết vĩ mô thông qua việc hoàn thiện hệ thống pháp luật, cơ chế và hệ thống chính sách cần đảm bảo sự hài hòa lợi ích cho người lao động bị thu hồi đất và các doanh nghiệp đã được giao đất thu hồi để sản xuất kinh doanh.

Nghiên cứu hoàn thiện cơ sở lý luận và mô hình thực tiễn về cơ chế người lao động góp vốn bằng giá trị quyền sử dụng đất và được làm việc tại nơi góp vốn. Cần đi sâu, nghiên cứu, tìm tòi để có cơ sở lý luận và mô hình thực tiễn hợp lý để sớm ban hành cơ chế đảm bảo quyền lợi lâu dài cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

Ban hành và thực hiện các chính sách xã hội, ưu tiên đối với các mô hình khởi nghiệp dành cho người lao động bị thu hồi đất. Nhà nước cần có chính sách ưu tiên đối với các mô hình khởi nghiệp nhằm giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Với tỉnh Hải Dương tại mỗi khu công nghiệp, khu đô thị mới nên dành ra một diện tích cần thiết khoảng 3-4 ha để thành lập các cơ sở này để giúp cho các lao động bị thu hồi đất bằng các nghề tiểu thủ công nghiệp, tại các khu đô thị mới là các ngành nghề dịch vụ. Đồng thời cho các đối tượng này hưởng các chính sách ưu tiên của Ngân hàng Chính sách xã hội.

KẾT LUẬN

Nghiên cứu về giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở tỉnh Hải Dương, có thể rút ra một số kết luận sau:

Luận văn đã hệ thống hóa được một số vấn đề về cơ sở lý luận việc làm, giải quyết việc làm và các nhân tố ảnh hưởng đến giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất.

Phân tích tình hình và đánh giá thực trạng giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất ở tỉnh Hải Dương, qua đó rút ra được những kết quả đạt được và những hạn chế trong giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất.

Đưa ra một số phương hướng và giải pháp giải quyết việc làm cho người lao động bị thu hồi đất trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở tỉnh Hải Dương.